

**T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ YÖNERGESİ
SONUÇ RAPORU FORMU**

T.C.

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJESİ SONUÇ RAPORU

PROJE ADI:

**DENEYSEL ARKEOLOJİ YÖNTEMİYLE TARİH ÖNCESİ
DÖNEMLERDE OK UÇLARI**

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ:Doç. Dr. Deniz SARI

PROJE NOSU: 2019-01.BŞEÜ.04-04

ARAŞTIRMACILAR:

1-Burcu SAYGILI (M.A)

BAŞLAMA TARİHİ:1 2.06.2019

BİTİŞ TARİHİ: 12.06.2020

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

BİLECİK, 2020

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ YÖNERGESİ
SONUÇ RAPORU FORMU

Giriş

Türkiye’de ilk kez Üniversitemiz bünyesinde kurulmuş olan Deneysel Arkeoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi’nin ana kuruluş amacı Arkeoloji eğitiminde bir araştırma yöntemi olarak deneysel arkeolojinin uygulanması ve geliştirilmesidir. Merkez faaliyetlerinin ana konusunu arkeolojik buluntular ışığında, eski toplumları yeniden canlandırabilmek, tarih öncesi teknolojileri dolayısı ile sosyal ve ekonomik sistemleri anlayabilmek ve bugünkü sistemler ile ilişkilendirebilmek için çeşitli çalışmalar ve araştırmalar oluşturmaktadır. Bu araştırmalar insanın kültür tarihini oluşturan ilk ve en eski nesnelere olan taş ve kemik alet teknolojileri, madencilik, dokumacılık, çömlekçilik, mimari yapılar gibi her türlü buluntunun yeniden canlandırılmasına yönelik deneysel çalışmalardan oluşmaktadır.

Bu proje kapsamında şahsımın danışmanlığında ve proje araştırmacısı Burcu Saygılı tarafından “*Anadolu’da tarihöncesi dönemlerde ok uçları ve deneysel arkeoloji yöntemiyle ok ve yay yapımı*” konulu bir yüksek lisans tezi 2019 yılında tamamlanmıştır ve tezin tamamı ara rapor olarak BAP komisyonuna gönderilmiştir. Söz konusu tez YÖK Tez Merkezi web sitesinde erişime açık bir şekilde de yer almaktadır.

Söz konusu çalışmaların son aşaması olarak ise Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Deneysel Arkeoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi bünyesinde 24 Şubat 2020 tarihinde “Tarihöncesi Dönemlerde Okçuluk ve Ok Yapımı” konulu bir deneysel arkeoloji eğitim semineri ve ardından uygulama atölyesi gerçekleştirilmiştir (**Şekil 1**). “Tarihöncesi Dönemlerde Okçuluk ve Ok Yapımı” konulu bu seminer ve eğitim atölyesi, Arkeolog ve aynı zamanda BŞEÜ ve Bilecik Halk Eğitim merkezinde Okçuluk antrenörü olan proje araştırmacısı Burcu Saygılı tarafından yürütülmüştür.

Söz konusu çalışma, profesyonel olarak okçuluk antrenörü ve aynı zamanda da bir arkeolog tarafından yürütülmesi sayesinde mesleki bilgi ile arkeoloji alt yapısını birleştiren yenilikçi ve örnek bir araştırma olarak değerlendirilebilir.

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ YÖNERGESİ
SONUÇ RAPORU FORMU

Uygulama Atölyesi Çalışmaları (Şekil 2-5)

Büyük oranda taş veya metal gibi organik olmayan bir malzemeden üretilen ok uçları günümüze kadar korunagelebilen ve arkeolojik kazı ve yüzey araştırmalarında sıkça rastlanan bir malzeme grubudur. Bununla beraber ok uçlarının yanı sıra ok atmanın önemli bileşenlerinden olan ok ve yaya ait kalıntıların ise organik malzemeden üretildiği için kazılarda saptanması oldukça zordur. Bugüne dek gerçekleştirilen deneysel çalışmaların daha çok ok ucu ağırlıklı olduğu görülmektedir. Oysaki, hedefte hasar verici bir denge oluşturabilecek ok gövdesi / yay yapımı, ok ucunun yapımı kadar önemlidir.

Uygulama atölyesinde fındık ve ceviz ağaçları kullanılarak ok ve yay yapımı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Fındık ve kızılıçık ağaçlarının tercih edilmesindeki en önemli etken, bu ağaçlardan düzgün sürgünler elde edilebilmesidir. Söz konusu ağaçların sürgünleri ok gidişi için okun ve yayın dengesini sağlayabilmesi bağlamında elverişlidir.

Öncelikle ok olarak kullanılacak olan sürgünler kabuklarından temizlenmek üzere soyulmuştur. Bu çalışmalar sırasında yine deneysel arkeoloji yöntemiyle elde edilmiş kemik ve taş aletler budama ve soyma aleti olarak kullanılmıştır. Önceden hazırlanmış olan ok uçlarının ok gövdesine bağlanması için organik tutkal olan boncuk tutkalı ve aşil tendonu kullanılmıştır. Sonraki aşamada okun yaydan çıktıktan sonra havada düzgün bir uçuş yapmasını sağlayan tüyleme işlemi yapılmıştır. Son aşamada tüm öğrenciler ve katılımcılar BŞEÜ spor salonunda kendi hazırladıkları oklarla atış denemeleri gerçekleştirmişlerdir. Yapılan deneysel çalışmalar tüm atölye katılımcıları tarafından detaylı bir şekilde belgelenmiştir; gövde hazırlama, tüyleme gibi yapılan iş, malzeme türü, işlemler sırasında kullanılan alet, her iş için geçen süre gibi çeşitli verilerin yer aldığı bilgi fişleri doldurulmuştur. Tüm bu çalışmaların detaylı sonuçlarını ve görselleri içeren yayın çalışmaları kısa bir süre içinde tamamlanıp bilim dünyasına tanıtılacaktır.

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ YÖNERGESİ
SONUÇ RAPORU FORMU

Sonuç

Bu çalışma sayesinde, insanlık tarihinde ilk başlarda avcılık sonraları avcılığın yanında savaşlar ve günümüzde ise artık geleneksel bir spor dalı ile özdeşleştirebileceğimiz okçuluk ve ok ve yayın, tarihöncesi dönemlerden günümüze dek ne şekilde geliştiğini anlayabilmemiz açısından çok önemli bir adım atılmıştır.

Sonuç olarak gerçekleştirilen uygulama atölyesinde ise araştırmanın sonuçları herkese açık bir seminer ve uygulama çalışmasında paylaşılmış; Tarihöncesi dönemlerde kullanılmış olan en eski aletlerden olan ok ve yay, deneysel çalışmalar ile üretim sürecinden kullanımına kadar olan aşamaları açıklanmaya çalışılmıştır.

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ YÖNERGESİ
SONUÇ RAPORU FORMU

EKLER:

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Deneysel Arkeoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi

Seminer ve Uygulama Atölyesi
TARİH ÖNCESİ DÖNEMLERDE OKÇULUK VE OK YAPIMI

24 Şubat 2020

Konuşmacı
Burcu SAYGILI (MA)
Arkeolog-Okçuluk Antrenörü
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Saat : 11.00-12.00 Seminer

Yer : Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü
Prof. Dr. Turan Efe Laboratuvarı, E Blok, Zemin kat

Saat : 13.30-15.30 Deneysel Arkeoloji Yöntemi ile Ok Yapımı
15.30-16.30 Atış Denemeler

Yer : Arkeoloji Uygulama Alanı, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Karşısı

<http://bilecik.edu.tr/>

[f/bseuniversitesi](https://www.facebook.com/bseuniversitesi) [t/bileckedutr](https://www.instagram.com/bileckedutr) [/bilecikseyhedeballiuniversitesi](https://www.youtube.com/channel/UCBilecikseyhedeballiuniversitesi)

Basın Yayın ve
Halkla İlişkiler
Müdürlüğü

Şekil 1. Deneysel Arkeoloji Seminer ve Uygulama Atölyesi Afışı

Şekil 2. Uygulama Atölyesi ve kullanılan hammadde ve aletler

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ YÖNERGESİ
SONUÇ RAPORU FORMU

Şekil 3. Ölçümler ve yay gövdesinin hazırlanması

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ YÖNERGESİ
SONUÇ RAPORU FORMU

Şekil 4. Ok uçları için olukların hazırlanması ve uçların oka monte edilmesi

Şekil 5. Uçların oka sabitlemesi için aşıl tendonuyla sıkıştırılması ve atış denemeleri